

Akademikerne

Deres ref.:

Vår ref: HSAK202300348

Dato: 06-09-2023

Høring: NOU 2023: 9 Generalistkommunesystemet

Legeforeningen takker for muligheten til å gi uttalelse til NOU 2023: 9 Generalistkommuneutvalget.

Legeforeningen anerkjenner det grundige arbeidet utvalget har gjort med analyser av hvordan generalistkommunesystemet fungerer. Legeforeningen kjenner igjen flere av problemstillingene, som problemer med å beholde og rekruttere spesialisert fagpersonell, eksempelvis fastleger. Manglende etterlevelse av lovkrav innenfor eksempel barnevern og øyeblikkelig hjelp er sterkt bekymringsfullt. At noen kommuner melder at en ikke har behov for [lovpålagte] tilbud er oppsiktsvekkende.

Gjennomgående peker utvalget på at mindre, og mer perifere kommuner har større problemer med å oppfylle lovkrav. Utvalget skriver også at graden av etterlevelse av lovkrav antakelig er lavere enn tallene viser på grunn av profilen til kommuner som ikke har gitt opplysninger.

Legeforeningen støtter utvalgets vurdering om at generalistkommunesystemet bør bestå og at den skisserte modellen med særskilt kontroll og begrensning i kommunens oppgaveløsning bør utredes nærmere. Sammenlåtte kommuner bør reflektere felles bo- og arbeidsmarkeder i større grad enn det forrige kommunereform lyktes med.

Fastlegekrisen er har utviklet seg over tid og er i ferd med å skape rekrutteringsproblemer i andre deler av helsetjenesten. I områder der primærhelseleddet ikke har mulighet til å håndtere pasientens første møte med tjenesten, vil presset på spesialisthelsetjenesten øke. Rekruttere og beholde fastleger bør derfor ha høyeste prioritet for kommuner og regjering. Pandemien viste oss at primærhelsetjenesten hadde stor betydning for at Norge ikke ble så hardt rammet som fryktet.

Vi vet at ledelse og styring av spesialisert, høyutdannet personell er krevende. Utvalget peker på veiledning som et virkemiddel – veiledning i ledelse og styring av høyt utdannede medarbeider kan bidra til å beholde og rekruttere høyt utdannede medarbeidere – og kanskje utnytte deres kompetanse i større grad. Spesialistutdanning og kvalitetsarbeid er pålagt i senere år, og det er godt kjent at flere kommuner har store utfordringer med å løse disse oppgavene.

Legeforeningen mener Utvalgets analyse av problemstillinger knyttet til generalistkommunesystemet er god. Likeledes er sammenlikningen med andre lands lokalforvaltningssystemer opplysende. Legeforeningen mener imidlertid at utvalgets forslag til tiltak i begrenset grad vil føre til at disse problemene avbøtes. Vi kan ikke se at utvalget har forslag til løsning på de minste og mest perifere

**DEN NORSKE
LEGEFORENING**

kommunenes problemer med å etterleve lovpålagte krav. Demografisk endring og forventet trangere økonomisk handlingsrom i årene som kommer vil heller forsterke problemene.

Legeforeningen støtter tilrådingen om videreføring av generalistkommunesystemet, men savner en konkretisering av hvordan dette kan forenes med lik tilgang til krevende og kritiske tjenester som helse og omsorg, eller mer grunnleggende – vedlikehold og videre utvikling av velferdsstaten.

Med hilsen
Den norske legeforening

Siri Skumlien
generalsekretær

Johan Georg Røstad Torgersen
avdelingsdirektør

[Dokumentet er godkjent elektronisk](#)